

Mjartanovo Sebedražie 2015

Propozície súťaže v etnologickom výskume

❖ **Vyhlasovatelia:**

Obec Sebedražie
Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Hornonitrianske múzeum v Prievidzi
Ústav etnológie SAV, Bratislava

❖ **Termín konania:**

október - november 2015
slávnostné vyhodnotenie: december 2015

Miesto konania slávnostného vyhodnotenia: Kultúrny dom Sebedražie

❖ **Poslanie súťaže:**

- Podporiť bádanie etnokultúrnych procesov, premietnutých v tradičnej kultúre i v súčasnom spôsobe života spoločností všetkých kategórií vo vzájomných spoločenských, etnických, náboženských aj geografických súvislostiach
- Zaznamenať hmotné a nehmotné javy, ktoré sú typické pre lokalitu – región – kraj a ktoré vo svojom súhrne vytvárajú charakteristický kultúrny obraz krajiny,
- Zachytiť zaniknuté javy, ktoré sú významnou súčasťou lokálnej tradície, opierajúc sa aj o historické a archívne pramene
- Zachytiť nové, aktuálne témy, ako sú napr. kultúra internetovej komunikácie, nové sviatky, subkultúry mládeže, turizmus, reklama a ďalšie
- Podieľať sa na sprístupňovaní javov a hodnôt tradičnej ľudovej kultúry a vytvárať tak možnosti pre ich zachovanie
- Popularizovať etnológiu medzi širokou verejnosťou a prispievať k rozvíjaniu odkazu prof. Jána Mjartana, významného slovenského etnológa, rodáka zo
Sebedražia:

„Všetko, čo som v živote robil ako pedagogický a vedecký pracovník, považujem iba za službu svojmu národu a svojej slovenskej vlasti.“

❖ **Podmienky súťaže:**

- Do súťaže sa môže zapojiť každý záujemca, výskumník alebo zoskupenie jednotlivcov s prácou v oblasti etnologického výskumu, realizovaného pre potreby študijného materiálu, folklórnej skupiny, kronikárstva, zberateľstva alebo prípravy populárno-náučného alebo monografického materiálu

- Prioritou zapojenia sa do súťaže je predloženie výstupného materiálu – kronikársky zápis, folklórny program (scenár, obrazový a zvukový záznam), knižná publikácia, zbierka materiálnych dokladov ľudovej kultúry..., ktoré sú prístupné verejnosti, pretože cieľom súťaže je podporovať vzájomné prepojenie bádania s konkrétnou prezentáciou dosiahnutých výsledkov (populárno-náučné materiály, vystúpenia folklórnych zoskupení a pod.)
- Predložený konkrétny výstup predchádzajúceho etnologického bádania – verejná prezentácia – nesmie byť staršieho dáta ako predchádzajúce 3 kalendárne roky
- Celoslovenská súťaž sa uskutočňuje v týchto kategóriách:
 - 1. pôvodná vedecká práca obsahujúca doteraz nepublikované poznatky z terénneho výskumu**
 - 2. pôvodná odborná práca rozširujúca poznatky o tradičnej kultúre lokality alebo regiónu**
 - 3. aktivity orientované na rekonštrukciu a ochranu zaniknutých javov lokálnej kultúry**
 - 4. aktivity sprístupňujúce hodnoty kultúrneho dedičstva**
- **Etnologické bádanie môže byť vo všetkých regiónoch Slovenska (rodina, obec / mesto), nielen na hornej Nitre a v týchto oblastiach:**

SPOLOČENSKÁ A DUCHOVNÁ KULTÚRA

- **SPOLOČENSKÁ KULTÚRA OBCE / MESTA** (spoločenské skupiny - mládež, občania stredného veku, občania staršieho veku, príbuzenstvo, susedstvo, lokálne spoločenstvo, členenie spoločenstva, obecná samospráva a jej predstavitelia, významné podujatia, oslavy a sviatky obce, náboženský život)
- **RODINNÝ ŽIVOT A OBYČAJE** (postavenie členov rodiny, rodinné právo, príbuzenská terminológia, genealógia, narodeniny, meniny, prvé prijímanie, birmovka, dosiahnutie stupňa vzdelania, životné a pracovné jubileá, výročie svadby a i.)
- **KALENDÁRNE ZVYKY A OBYČAJE – komplex obradov a magických úkonov** (advent, Lucia, Mikuláš, vianočné obdobie, Nový rok, fašiangy, veľkonočný pôst, Veľká noc, Máje, Turíce, Ján, ohne, hody, dožinky, jeseň, Dušičky a Všetechsvätých, iná viera – iný kalendár – iné zvyklosti, miestna osobitosť)
- **SVIATKY, OBRADY A OBYČAJE ŽIVOTNÉHO CYKLU** (narodenie a detstvo, svadba, smrť, pohreb, magické úkony, iná viera – iné zvyky)
- **TRADIČNÉ HUDOBNÉ A TANEČNÉ PREJAVY** (piesne, hudobné nástroje, nástrojová hudba, hudobné zoskupenia, tance)
- **FOLKLORISTICKÉ BÁDANIE** (nárečová terminológia – zápis textu – fonetická transkripcia, **ľudová slovesnosť** - rozprávky, povesti, legendy, poverové rozprávania, rozprávania zo života, spomienkové rozprávania, humoristické rozprávania, pranostiky, príslovia, porekadlá, hádanky a i., poetika ľudových piesní a obradového folklóru – zarietania, zaklínania a vinše, detský folklór – vyčítanky, riekanky, detské hry, ľudové divadlo, písaný folklór – jarmočné piesne, listy, príležitostné polofolklórne útvary (blahoželania, telegramy), nápisy a ďalšie)

MATERIÁLNA KULTÚRA

- **OBYDLIE** (formy bývania, typy domov, hospodárske objekty, cirkevné, technické stavby, priestorové členenie domu, strecha, konštrukcia a materiál, zariadenie interiéru)
- **AGRÁRNA KULTÚRA** (pestovanie plodín, vinohradníctvo, zber bylín, chov domácich zvierat, poľovníctvo, rybolov, včelárstvo, sezónne práce a pod.)

- **JEDLÁ A NÁPOJE** (rastlinná a živočíšna strava, jedálny lístok, obradové a sviatočné jedlá, nápoje, uchovanie jedla a potravín)
- **ODEV** (mužský, ženský, detský odev a obuv, iné súčasti odievania; dievčenský, ženský a mužský účes)
- **DOMÁCKA A REMESELNÁ PRODUKCIA** (textil – tkaniny, modrotlač, výšivka, čipka; drevo – rezbárstvo; kov – kováčstvo, kovolejárstvo a kovotepectvo, drotárstvo; hlina – hrnčiarstvo, iné materiály – sklo, prútie, slama, šúpolie, kameň, rohovina, kožušina, koža, cesto, papier, kraslice, hračky, obrazy, nástenná maľba, štukatúra a iné súčasné druhy tvorby)
- **SÚČASNÁ LUDOVOUMELECKÁ VÝROBA** (zhotovenie úžitkových a dekoratívnych predmetov nadväzujúcich na tradičnú ľudovú výrobu)

❖ **Termín uzávierky súťaže:**

Súťažné práce s prihláškami vyplnenú podľa predtlaču treba zaslať, alebo priniesť osobne **najneskôr do 30. 10. 2015** na adresu:

Mgr. Jana Hvojniová

Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

Záhradnícka 19, 971 01 Prievidza

Informácie: Mgr. Jana Hvojniová, tel. 046/5121826, e-mail: jana.hvojniovka@rkcpd.sk

❖ **Prácu je potrebné zaslať vo forme dokumentácie:**

- Výskum (prepis zvukového záznamu, fotodokumentácia, film, záznam z rozhovoru, dotazníky ...)
- Výstup výskumu (scenár programu folklórnych skupín alebo videozáznam z vystúpenia, publikácia, opis kronikárskeho záznamu, fotodokumentácia z výstavy, expozície, súpis zozbieraných predmetov s popisom a pod.)
- Súťažné práce sa autorom vrátia najneskôr do 30 dní od skončenia podujatia.

❖ **Odborná porota, hodnotenie:**

Jednotlivé diela prihlásené do súťaže hodnotí porota, ktorá bude hodnotiť kvalitatívnu úroveň etnologickej práce. Porotu menuje riaditeľka RKC v Prievidzi, ktoré sú zväčša trojčlenné a pozostávajú z odborníkov z radov aktívnych etnológov. Vzhľadom na počet a charakter prihlásených prác si organizátori vyhradujú právo priebežne určiť kategórie.

❖ **Organizátori súťaže udelia nasledovné ocenenia:**

- **Cena Jána Mjartana** (víkendový pobyt pre 2 osoby s polpenziou v Mačove)
- **Cena starostu obce Sebedražie**
- **Cena riaditeľky RKC v Prievidzi**
- **Cena riaditeľky HNM v Prievidzi**

Slávnostné vyhodnotenie súťaže doplní nielen program zostavený z adekvátnej prezentácie víťazných prác (živá prezentácia alebo projekcia videozáznamu a pod.), ale aj sprievodná prezentácia kronikárskych zápisov, zozbieraných dokladov a pod. po dohode organizátorov s autormi víťazných prác.

Cena Jána Mjartana

Poukaz na víkendový pobyt pre 2 osoby s polpenziou v Mačove (Diviaky nad Nitricou, okr. Prievidza) počas podujatia organizovaných OZ Hipo Mačov.

Výber podujatia si zvolíte podľa Vášho prania:

- Mačovské gazdovské dvory 30. 4. 2016

alebo

- Zraz traktorov a veteránov 11. 6. 2016

Využitie poukazu: rok 2016

<http://www.hipomacov.sk/>

